

УДК 336.6

Наталія Тимошик, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ЯК СПОСІБ ОЦІНКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Nataliia Tymoshyk

FINANCIAL ANALYSIS AS A WAY OF EVALUATING AND FORECASTING THE ENTERPRISE POTENTIAL

Ринкова економіка вимагає від підприємств та інших підприємницьких суб'єктів підвищення ефективності фінансової конкурентоспроможності і платоспроможності на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм та методів господарювання. Важлива роль в реалізації цього завдання відводиться фінансовому аналізу діяльності підприємства, за допомогою якого дається об'єктивна оцінка його фінансового стану і фінансових результатів, змін в активах, власному капіталі і зобов'язаннях, обґрунтовується стратегія і тактика розвитку, уточнюються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються фінансові резерви та вивчаються шляхи активізації.

Питання ролі фінансового аналізу в управлінні підприємством, виходячи з її актуальності, висвітлювала значна частина практиків та вчених-економістів, зокрема, І.А. Бланк, І.В.Алексєєв, І.Т. Балабанов, Т.А. Говорушко, О.Є.Кузьмін, М.К.Колісник, Л.О. Коваленко. Праці вчених є науковою основою для розроблення механізмів зменшення фінансових ризиків при прогнозуванні діяльності підприємства..

Фінансовий стан підприємства - це показник його фінансової платоспроможності, кредитоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами.

Основними завданнями аналізу фінансового стану підприємства є:

- аналізування рентабельності та фінансової стійкості;
- оцінювання ефективності використання майна;
- об'єктивне оцінювання стану та динаміки ліквідності та платоспроможності;
- дослідження ефективності використання фінансових ресурсів;
- аналіз становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та оцінка його конкурентоспроможності.

Особливості сучасного фінансового аналізу полягають у комплексному вивченні фінансових ресурсів та їх потоків на основі використання системного підходу, принципів, теоретико-пізнавальних категорій, способів і прийомів дослідження, виявленні фінансових можливостей та резервів підвищення ефективності функціонування суб'єкта господарювання шляхом запровадження раціональної фінансової політики та прийняття оптимальних управлінських рішень щодо його подальшого розвитку.

З метою вирішення поставлених ринковою економікою завдань економіст, фінансист, бухгалтер, фінансовий менеджер та аудитор повинні добре володіти сучасними методиками фінансового аналізу.

Загалом фінансовий аналіз може виконуватися як управлінським персоналом самого підприємства, так і будь-яким зовнішнім аналітиком. Існують два види фінансового аналізу: внутрішній і зовнішній. При внутрішньому аналізі, який проводиться працівниками даного підприємства інформаційною базою є будь-яка інформація, що міститься всередині підприємства і сприяє прийняттю управлінських рішень. Зовнішній аналіз проводиться аналітиками, тобто, сторонніми особами, і тому не мають доступу до внутрішньої інформаційної даних підприємства. В зв'язку з цим, зовнішній аналіз менш деталізований і носить формальний характер.

Можна виділити шість основних методів фінансового аналізу:

- горизонтальний аналіз;
- вертикальний аналіз;
- трендовий аналіз;
- метод фінансових коефіцієнтів;
- порівняльний аналіз;
- факторний аналіз.

Всі вони направлені на отримання невеликого числа ключових параметрів, що дають об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства і фінансових результатів його діяльності.

Доцільно більш звернути увагу на експрес-аналіз, метою якого є наочна і нескладна за часом виконання та трудомісткістю алгоритмів, оцінка фінансового добробуту і динаміки розвитку підприємства.

Безпосередньо експрес-аналіз доцільно виконувати в чотири етапи:

- підготовчий;
- попередній перегляд бухгалтерської звітності;
- аналіз бухгалтерської звітності;
- оцінювання та адаптація результатів аналізу з метою прогнозування фінансової діяльності підприємства.

Експрес-аналіз здійснюється в основному за даними балансу форми 1.

Основна мета першого етапу – підготувати баланс до читання. Для цього проводиться проста лічильна перевірка балансу за формальними ознаками і за суттю. Необхідно перевірити правильність заповнення граф, наявність усіх необхідних реквізитів, форм і додатків підписи відповідальних осіб, перевірка валюти балансу і всіх проміжних підсумків і ін.

Другий етап передбачає ознайомлення з пояснювальною запискою до звіту, аналіз зміни основних показників діяльності, якісну модифікацію в фінансовому та майновому стані підприємства. Аналізуючи тенденції основних показників, необхідно брати до уваги вплив деяких зовнішніх деформуючих факторів, зокрема інфляції. Не варто забувати, що баланс, будучи основною звітною і аналітичною формою, не є вільним від деяких обмежень.

На третьому етапі в експрес-аналізі проводиться безпосередній аналіз балансу і інших форм бухгалтерської звітності, здійснюється розрахунок коефіцієнтів, що характеризують фінансовий стан підприємства.

Четвертий етап передбачає оцінювання та адаптацію результатів аналізу з метою прогнозування фінансової діяльності підприємства. Фінансовий менеджер, якому часто доводиться брати участь у процесі планування діяльності підприємства, укладання контрактів з потенційними контрагентами, повинен володіти цілісною достовірною інформацією.

Загалом експрес-аналіз показників здійснюється в динаміці, розраховуються і визначаються темпи зміни основних показників. Аналізуються також показники і при проведенні більш поглибленого аналізу фінансового стану. Експрес-аналіз може

здійснюватися і за допомогою персональних комп'ютерів. При цьому застосовується проста система аналітичних таблиць, які розміщуються на екрані дисплею, а їх послідовний перегляд даватиме повну інформацію про фінансовий стан підприємства і сприятиме ухваленню ефективних управлінських рішень

УДК 336.6

Оксана Ткачук, ст. гр. БФм–51

Науковий керівник – д.е.н., доцент Панухник О. В.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ДИНАМІКИ ЗМІНИ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ

Oksana Tkachuk

ENTERPRISE DEVELOPMENT BASED ON DYNAMICS ON THE FINANCIAL INDICATORS CHANGE

Перехід України до ринкової організації економіки принципово змінив зовнішні умови господарювання кожного підприємства. Тому з метою повного набуття прав суб'єкта ринкової системи вітчизняні підприємства змушені виявляти гнучкість, постійно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, розробляти і реалізовувати локальні і глобальні проекти змін у власній діяльності, зважаючи на циклічність розвитку підприємства. Ці зміни повинні забезпечити збереження і покращення показників діяльності, рентабельності, стабільності, тобто, забезпечити розвиток підприємства.

Умови функціонування сучасних підприємств будь-якої форми власності, організаційно-правової форми господарювання та галузевої належності характеризуються невизначеністю та динамічністю соціально-економічного середовища. Ефективне протистояння підприємства змінам зовнішнього середовища можливе тільки за умов здійснення випереджувальних заходів, спрямованих на збереження його життєздатності та забезпечення конкурентоспроможності, тобто за умов постійного розвитку підприємства.

Розвиток підприємства як соціально-економічної системи є частиною загального поступального розвитку суспільства. Із загальносистемних позицій розвиток підприємства можна розглядати як певний тип змін, які призводять до підвищення рівня організованості системи і є об'єктивно обумовленим процесом. Водночас цей розвиток здійснюється людиною шляхом усвідомлених і цілеспрямованих перетворень підприємства як системи.

Кожна соціально-економічна система має дві рушійні сили - бажання вижити (зберегти себе, мати визначену стабільність) і прагнення розвиватися (самоудосконалюватися).

Розвиток підприємства означає якісні зміни та оновлення його господарської системи та організаційної структури, підвищення ефективності функціонування на основі вдосконалення техніки, технології та організації праці у всіх структурних підрозділах, підвищення якості продукції та послуг, що ним надаються.

Побудова системи показників аналізування та оцінювання рівня розвитку підприємств є складним і актуальним завданням. Якщо нарощувати кількість показників, то можна отримати розгалужену систему показників, кожний з яких достатньо об'єктивно відображає дію окремого фактора на розвиток підприємства.